

GÖREVE İLİŞKİN SIRRIN AÇIKLANMASI SUÇU (TCK m.258)

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin ALŞAHİN*

ÖZET

Bu çalışmada, 5237 sayılı TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan görev ve ilişkin sırrın açıklanması suçu incelenmiştir. Maddede görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve diğer tebligatı açıklayan veya yayımlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran kamu görevlisine, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verileceği öngörülmüştür.

ABSTRACT

In this study, the crime of disclosure of office secrets which takes place in the Article 258 of Turkish Penal Code, was examined. In this article, any public officer who discloses or publicize the confidential documents, decisions and orders and other notifications delivered to him by virtue of office or facilitates access to such information and documents by third parties, is punished with imprisonment from one year to four years.

ANAHTAR KELİMELER

Sır, Kamu Görevlisi, İfşa, Ceza Hukuku, Suç

KEY WORDS

Secret, Public Officer, Disclosure, Criminal law, Crime

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

1- Genel Açıklamalar

Toplum içerisinde bir insanın kendine yakın hissettiği ve güvendiği kişilere sırlarını açıklaması hayatın olağan akışına uygundur. Bu durum kişiler arasındaki samimiyet ve güven duygusundan kaynaklanabileceği gibi, herhangi bir zaruret dolayısı ile de söz konusu olabilir. Kişilerin “sadece kendilerini ilgilendiren” özel hayatlarına ilişkin sırlarını üçüncü kişilere açıklamalarını inceleme konusu suç kapsamında değerlendirmek mümkün değildir.

5237 sayılı TCK’nun 258 inci maddesinde kamu görevlilerinin görevleri gereği öğrendikleri “sır”ları ifşa etmeleri yaptırım altına alınmıştır¹. Söz konusu sırlar koruma altına alınmadıkları takdirde sosyal hayat işlemez hale gelecektir. Zira burada her şeyden evvel “sosyal bir yarar” bulunmaktadır². Bu nedenle kanunkoyucu bazı bilgilerin ilgisiz kişilere karşı gizli tutulmasını emretmekte³, aksi davranışı cezalandırmaktadır.

İnceleme konusu suç, 5237 sayılı TCK’nun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında “Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar” bölümünde 258 inci maddede düzenlenmiştir.

Maddede; *“(1) Görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve diğer tebligatı açıklayan veya yayınlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran kamu görevlisine, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.*

(2) Kamu görevlisi sıfatı sona erdikten sonra, birinci fıkrada yazılı fiilleri işleyen kimseye de aynı ceza verilir” denilmektedir.

Bu suçun karşılığı olarak, 765 sayılı TCK’nun 229 uncu maddesinde “memuriyet sırrını ifşa suçu”, *“Memuriyeti sebebiyle kendisine tevdi kılınan veya ıtılama müsadif olan vesikalar, kararlar ve emirleri ve sair tebligatı başkasına ifşa veya neşir ve ilan eden yahut her nasıl olursa olsun başkala-*

¹ Devleti oluşturan kişilerin devletin belge ve bilgilerini öğrenme hakları olduğu, onlara karşı Devlet sırrı olamayacağı ileri sürülmüş, daha sonra ise devletin çıkarları gerektiğinde gizlenecek bilgi ve belgelerinin olabileceği kabul edilmiştir. Bu konuda bkz. **Hafızoğulları, Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı:2010/1, s.22.

² **Okay, Sadık**, Meslek Sırrını Ifşa, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:1-4, 1953, s.235.

³ **Özgenç, İzzet**, Devlet Sırrı ve Ceza Hukuku, in: Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi (26 Mayıs 2010-4 Haziran 2010), Cilt: I, İstanbul 2013, s.285.

rının vukuf ve ıtılını kolaylaştıran memur, altı aydan iki seneye kadar hap-solunur.

Devletçe neşir ve ilanı matlup olan kararları kabule şayan mazereti olmaksızın tehir eden memur hakkında da aynı ceza tatbik olunur” şeklinde;

198 inci maddesinde ise “meslek sırrını ifşa suçu”, “*Bir kimse resmi mevki veya sıfatı veya meslek ve san’atı icabı olarak ifşasında zarar melhuz olan bir sırra vakıf olup da meşru bir sebebe müstenit olmaksızın o sırrı ifşa ederse üç aya kadar hapis ve dokuzbin liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkum olur.*

Eğer zarar vaki olmuş ise cezayı nakdi dokuzbin liradan az olamaz” şeklinde yer almaktaydı.

Görüldüğü gibi, 765 sayılı TCK’nun 229 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan devlet tarafından neşir ve ilanı talep edilen kararların yayınlanmasının ertelenmesi suçuna, 5237 sayılı TCK’nun 258 inci maddesinde yer verilmemiştir. Söz konusu eylem, 5237 sayılı TCK’nun 257 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca cezalandırılabilceği için, bu konuda özel bir düzenlemeye gidilmemiş olması bir eksiklik olarak nitelendirilmemelidir⁴.

Ayrıca 765 sayılı TCK’nun 198 inci maddesinde yer alan meslek sırrını ifşa suçunun⁵ 5237 sayılı TCK’da doğrudan bir karşılığı bulunmamaktadır⁶. Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suç işlenmesi 5237 sayılı TCK’nun 137/1-(b) maddesinde daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hal olarak kabul edilmiştir.

Alman Ceza Kanunu’nun “Görev sırrının ve özel sır saklama yükümlülüğünün ihlali” başlıklı 353b maddesinde; “(1) *Her kim, 1. Kamu görevlisi sıfatıyla, 2. Kamu hizmeti için özel olarak görevlendirilen sıfatıyla veya 3.*

⁴ 765 sayılı TCK döneminde 229 uncu maddenin 2 nci fıkrasının sırrın açıklanması suçu ile herhangi bir ilgisinin bulunmadığı ve söz konusu eylemin görevi ihmal suçu kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmekteydi. **Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1992, s.143.

⁵ Doktrinde meslek sırrının ifşası ile göreve ilişkin sırrın ifşama ayrı hükümlere tabi olmasının yerinde olduğu belirtilmektedir. **Erem, Faruk**, Memuriyet Sırlarını İfşa, Adalet Dergisi, C:50/2, 1959, s.142.

⁶ **Gökcan, Hasan Tahsin**, Görevi Kötüye Kullanma, Zimmet, Banka Zimmeti, İrtikap, Rüşvet Suçları ve Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, (5237 sayılı TCK m.247-266), Ankara 2008, s.639. Bununla birlikte meslek sırrına ilişkin özel kanunlarda bir takım yasaklayıcı hükümler mevcuttur. Örneğin Bankacılık Kanunu m.159, İş Kanunu m.25/II-e, Vergi Usul Kanunu m.5, Avukatlık Kanunu m.36, Umumi Hıfzısıhha Kanunu m.104, Noterlik Kanunu, m.54, Devlet Memurları Kanunu, m.31 gibi.

Kamu kuruluşunda çalışanları temsil etme ile ilgili hukuk kuralları uyarınca bir görev yerine getiren veya yetki kullanan bir kişi sıfatıyla,

Kendisine tevdi edilen veya sair şekillerde öğrendiği bir sırrı, yetkisi olmaksızın açıklar ve bu şekilde önemli kamu yararlarını tehlikeye düşürürse, beş yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılır. Fail işlediği fiil ile, önemli kamusal yararları taksirli olarak tehlikeye düşürmüşse, bir yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Her kim 1'inci fıkra dışında kalan hallerde,

1. Federal Devletin veya eyaletin yasama organının veya bunların komisyonlarından birinin verdiği bir karar uyarınca, sır olarak saklamakla görevlendirilmiş olmasına veya,

2. Sair bir resmi makam tarafından sır saklama yükümünün ihlalinin cezalandırılabilirliği konusunda ikaz edilerek resmen görevlendirilmiş bulunmasına rağmen, bir obje veya haberin başkasının eline geçmesine yetkisi olmaksızın neden olur veya bunu alenen bildirir ve böylece önemli kamu yararlarını tehlikeye düşürürse, üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu suça teşebbüs cezalandırılır.

(4) Bu suç sadece izin üzerine soruşturulur ve kovuşturulur. İzin,

1. a) 1'inci fıkraya giren hallerde failin sırrı bir federal yasama organının veya eyalet yasama organının faaliyeti sırasında öğrendiği hallerde,

b) 2'nci fıkranın 1 numaralı bendine giren hallerde; yasama organının başkanı tarafından;

2. a) 1'inci fıkraya giren hallerde, failin sırrı federal bir makam için yaptığı görev sırasında veya böyle bir makam için yaptığı görev sırasında öğrendiği hallerde,

b) 2'nci fıkranın 2 numaralı bendine giren hallerde, failin federal hükümetin resmi bir makamı tarafından yükümlülük altına sokulduğu hallerde; federal makam tarafından; 3. 1 ve 2'nci fıkranın 2 numaralı bendine giren diğer bütün hallerde en yüksek eyalet makamı tarafından verilir” denilmektedir⁷.

⁷ **Yenisey, Feridun-Plagemann, Gottfried,** Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), İstanbul 2009, s.453, 454.

İnceleme konusu suç tipinin TCK Tasarılarındaki düzenleniş şekilleri incelendiğinde;

1997 TCK Tasarısının ikinci kitabının “Millete, Devlete ve Kamusal Barışa Karşı Suçlar” başlıklı üçüncü kısmının, “Memurlar Tarafından İşlenen Suçlar” başlıklı dokuzuncu bölümünün 482 nci maddesinde “Göreve İlişkin Sırrın Açıklanması” başlığı altında; “*Memuriyet sebebiyle kendisine tevdi kılınan veya aynı sebeple bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve sair tebligatı açıklayan veya yayınlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran memura, kanunun ayrıca cezalandırdığı haller dışında, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.*

Herhangi bir sebeple memuriyet sıfatı sona erdikten sonra, birinci fıkrada yazılı fiilleri işleyen kimseye de aynı ceza verilir” denilmektedir⁸.

2000 TCK Tasarısının 484 üncü maddesinde 1997 TCK Tasarısının 482 nci maddesindeki düzenlemeye aynen yer verilmiştir.

2003 TCK Tasarısının 487 nci maddesi de 1997 TCK Tasarısının 482, 2000 TCK Tasarısının 484 üncü maddeleri ile aynıdır.

Sırrın açıklanması suçu 5237 sayılı TCK’nun 258 nci maddesi dışında, gerek TCK’da, gerek bazı özel kanunlarda suç olarak düzenlenmiştir.

Nitekim 5237 sayılı TCK’nun 132 nci maddesinde “Haberleşmenin Gizliliğini İhlal”, 133 üncü maddesinde “Kişiler Arasındaki Konuşmaların Dinlenmesi ve Kayda Alınması”, 134 üncü maddesinde, “Özel Hayatın Gizliliğini İhlal”, 136 nci maddesinde “Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme”, 239 uncu maddesinde, “Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması”, 285 inci maddesinde “Gizliliğin İhlali”, 326-339 uncu maddeler arasında, “Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk” yaptırım altına alınmıştır.

Bunun yanında 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun⁹ 10¹⁰. (kanaatimizce özel-

⁸ Türk Ceza Kanunu Öntasarısı 1997, T.C. Adalet Bakanlığı, Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı, özel seri:3, s.130.

⁹ 03.03.2011 tarih ve 27863 sayılı Resmi Gazete.

¹⁰ Maddede; “(2) Bu Kanun hükümlerine göre gizli olan bilgileri, hukuka aykırı olarak elde eden veya elinde bulunduran kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluştur-

likle sınav sorularının sınav öncesinde ifşası 10. madde kapsamında cezalandırılabilir ise de, soruların sınav sonrası sınava girenler tarafından sosyal paylaşım sitelerinde paylaşılması söz konusu suç oluşturmayacaktır. Bu son ihtimalde, FSEK hükümlerine göre sorumluluk doğabilecektir); 5411 sayılı Bankacılık Kanununun¹¹ 159¹².; 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun¹³ 25¹⁴.; 1211 sayılı T.C. Merkez Bankası Kanununun¹⁵ 35¹⁶ ve 68¹⁷.; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun¹⁸ 55, 62, 404, 441, 442, 527, 562/7, 613. maddelerinde sırların açıklanmasının yasak olduğuna ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

madığı takdirde, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu bilgileri ifşa eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır” denilmektedir.

¹¹ 01.11.2005 tarih ve 25983 Mükerrer sayılı Resmi Gazete.

¹² Maddede; *“Bu Kanunun 73 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen yükümlülüğe uymayanlar için bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin günden ikibin güne kadar adli para cezası hükmolunur. Banka ve müşterilere ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır.*

Yukarıdaki fıkrada belirtilen kimseler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklamış olursa verilecek cezalar altıda bir oranında artırılır. Ayrıca, fiilin önemine göre sorumluların bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev yapmaları, iki yıldan aşağı olmamak üzere geçici veya sürekli olarak yasaklanır” denilmektedir.

¹³ 10.05.1969 tarih ve 13195 sayılı Resmi Gazete.

¹⁴ Maddede; *“Kooperatifin ticari defterleri ve haberleşme ile ilgili hususların tetkiki, genel kurulun açık bir müsaadesi veya yönetim kurulunun kararı ile mümkündür. İncelenmesine müsaade edilen defter ve vesikalardan öğrenilecek sırlar hariç olmak üzere, hiçbir ortak kooperatifin iş sırlarını öğrenmeye yetkili değildir. Her ortak ne suretle olursa olsun öğrenmiş olduğu kooperatife ait iş sırlarını, sonradan ortaklık hakkını kaybetmiş olsa dahi daima gizli tutmak zorundadır. Bu mecburiyete uymayan ortak meydana gelecek zararlardan kooperatife karşı sorumlu olduğu gibi kooperatifin şikayeti üzerine herhangi bir zarar umulmasa dahi bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır” denilmektedir.*

¹⁵ 26.01.1970 tarih ve 13409 sayılı Resmi Gazete.

¹⁶ Maddede; *“Banka mensupları, sıfat ve görevleri dolayısıyla Bankaya veya Banka ile münasebeti olan kişi ve kurumlara ait olmak üzere bildikleri sırların gizliliğine riayet eylemek ve bu sırları kanunen yetkili kılınan mercilerden gayrisına herhangi bir surette açıklamamakla yükümlüdürler.*

Bu yükümlülük, Bankadan ayrılmaları halinde dahi devam eder.

Banka mensupları, görevleri ile ilgili olarak Bankaya verdikleri zararlardan ötürü. Borçlar Kanununun haksız fiil hükümlerine tabidirler” denilmektedir.

¹⁷ Maddede; *“II- a) Bu Kanunun 35 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı hareket eden Banka mensupları için bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunur.*

Sırları kendileri veya başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklayan Banka mensupları hakkında, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur” denilmektedir.

¹⁸ 14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete.

Bununla birlikte 1136 sayılı Avukatlık Kanununun¹⁹ 36.²⁰, 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanununun²¹ 104.²²; 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun²³ 11.²⁴; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun²⁵ 31.²⁶; Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlemesi ile ilgili 399 sayılı KHK'nın²⁷ 11/(c)²⁸; 1512 sayılı Noterlik Kanununun²⁹ 54.³⁰; 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun³¹ 68.³² ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun³³ 5.³⁴ maddelerinde

¹⁹ 07.04.1969 tarih ve 13168 sayılı Resmi Gazete.

²⁰ Maddede; “Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse, Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında tanıklık edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır. Ancak, bu halde dahi avukat tanıklık etmekten çekinebilir. Çekinme hakkının kullanılması hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz.

Yukarıki hükümler, Türkiye Barolar Birliği ve baroların memurları hakkında da uygulanır” denilmektedir.

²¹ 06.05.1930 tarih ve 1489 sayılı Resmi Gazete.

²² Maddede; “Sanatını icra eden her tabip her ay nihayetinde protokol defterlerindeki kayıtlara nazaran o ay zarfında kendilerine müracaat eden frengili hastaların ismini, yaşını ve hastalığının devrini, evvelce bir tabip tarafından tedavi edilip edilmediğini Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletine bildirmek üzere bulunduğu muntıkanın Sıhhat ve İçtimai Muavenet Müdürlüğüne yazı ile bildirir. Mahrem olarak alınacak bu ihbaratı işfa eden memurlar hakkında Devletin mahrem kayıtlarını işfa ve vazifei memuriyetini suiüstimal etmenin istilzam ettiği mücazat tayin olunur” denilmektedir.

²³ 01.06.2005 tarih ve 25832 sayılı Resmi Gazete.

²⁴ Maddede; “(1) Adli sicil ve arşiv bilgileri gizlidir. Bu bilgiler, görevlilerce açıklanamaz ve bu Kanun hükümlerine göre verilen kişi, kurum ve kuruluşlarca verilmiş amaç dışında kullanılamaz” denilmektedir.

²⁵ 23.07.1965 tarih ve 12056 sayılı Resmi Gazete.

²⁶ Maddede; “Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır” denilmektedir.

²⁷ 29.01.1990 tarih ve 20417 Mükerrer sayılı Resmi Gazete.

²⁸ Maddede; “Görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri gizli bilgileri, görevden ayrılmış olsalar bile, yetkili amirin izni olmadan açıklayamazlar. Aksi halde haklarında (765 sayılı) Türk Ceza Kanununun 229 uncu maddesi hükümleri uygulanır” denilmektedir.

²⁹ 05.02.1972 tarih ve 14090 sayılı Resmi Gazete.

³⁰ Maddede; “Noter ve noterlik katipleri, görevleri dolayısıyla öğrendikleri sırları, kanunların emrettiği haller dışında açıklayamazlar” denilmektedir.

³¹ 10.05.1969 tarih ve 13195 sayılı Resmi Gazete.

³² Maddede; “Denetçiler, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında kooperatifin veya ortakların şahısları için zarar umulan hususları kooperatif ortaklarına ve üçüncü şahıslara açıklayamazlar” denilmektedir.

³³ 10.01.1961 tarih ve 10703-10705 sayılı Resmi Gazete.

³⁴ Maddede; “Aşağıda yazılı kimseler görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetleri-

meslek sırlarının açıklanması yasaklanmakla beraber doğrudan doğruya bir ceza yaptırımını öngörülmemiştir.

TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan “göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu” diğer sırrın ifşası suçlarına göre “genel” nitelikte bir hükümdür. Bu nedenle açıklanan sırrın özelliğine göre, eylem, başka bir kanun ya da TCK'nun başka bir maddesinin kapsamına girmekte ise, cezanın daha az veya daha fazla olmasına bakılmaksızın söz konusu kanun ya da maddenin uygulanması gerekecektir³⁵.

2- Korunan Hukuki Değer

Kamu idaresinde bir görev ya da hizmet icra etmekte olan kamu görevlisinin bu görevi veya hizmeti nedeniyle elde ettiği bilgileri sadakat ilkesi uyarınca kendinde saklaması ve fakat görevinin gereği ölçüsünde bu bilgilerden yararlanması ve bunları açıklaması gerekir³⁶.

Her ne kadar kamu hizmetlerinde şeffaflık³⁷ ilkesi benimsenmiş ve kamu idaresinin eylem ve işlemlerinden vatandaşın haberdar olması³⁸ demokratik devletin bir gereği³⁹ ise de, bir takım bilgi, belge ya da kararlar yönünden gizliliğe uyulmadığı takdirde, bunlardan beklenen yarar ve sonuç elde edilemeyecektir. Bu nedenle kamu idaresindeki şeffaflık mutlak olmayıp, kanunun öngördüğü hallerde ve kamu hizmetinin bir gereği olarak sınırlandırılmaktadır⁴⁰.

Kamu görevlileri görevlerini yerine getirirken idareye karşı sadakatli davranma mükellefiyeti altındalardır. Bu nedenle inceleme konusu suç ile korunan hukuki değer, kamu görevlisinde bulunması gereken devlete olan sadakat yükümlülüğüdür. Nitekim suç tipi kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar bölümünde düzenlenmiştir. Bu nedenle burada idare-

ne veya mesleklerine mütaallik olmak üzere öğrendikleri sırları veya gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların nefine kullanamazlar...” denilmektedir.

³⁵ **Erman-Özek**, s.142; **Evlıyaoğlu, Erkal**, Örneklerle Açıklamalı, Karşılaştırmalı ve İçtihatlı Memurlarla İlgili Suçlar, İstanbul 2001, s.456.

³⁶ **Erman-Özek**, s.143.

³⁷ **Özgenç**, s.289.

³⁸ Nitekim demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin olarak 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu bulunmaktadır.

³⁹ **Hafızoğulları-Özen**, s.21.

⁴⁰ **Erman-Özek**, s.143; **Evlıyaoğlu**, s.450.

nin sadakat borcuna uygun davranması, idari düzen ve işleyişi ilgilendiren sır niteliğindeki hususların açıklanarak idarenin güvenilirliğine ve işleyiş düzenine zarar verilmesi önlenmek istenmektedir⁴¹.

Ayrıca bu suç ile kişilerin kamu idaresinde yer alan ve kendilerine ilişkin bilgilerin gizli tutulacağına ilişkin güvenleri de sarsılmaktadır. Böylece özel hayatın gizliliği ve kişi hürriyetinin de bu suç ile korunduğu kanaatindeyiz.

3- Suçun Maddi Unsurları

a- Fiil

aa- Genel Olarak

TCK'nun 258 inci maddesinde yaptırım altına alınan fiil, görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve diğer tebligatı açıklamak, yayınlamak veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırmaktır. Buna göre suç tipi seçimlik hareketli olup, suçun oluşabilmesi için failin maddede belirtilen fiillerden herhangi birini yapması yeterlidir.

Bununla birlikte fail gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatı hem açıklar, hem yayar hem de başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırır, yine tek bir suç söz konudur. Ancak bu son ihtimalde hakim bu durumu cezanın tayini aşamasında 5237 sayılı TCK'nun 61 inci maddesine göre dikkate almalıdır.

Maddede, “görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken” denilmek suretiyle, açıklanan, yayımlanan ya da başkalarının bilgi edinmesi kolaylaştırılan sırrın kamu görevlisi tarafından görevi nedeniyle öğrenilmiş olması aranmıştır. Diğer ifade ile sırrın failin icra ettiği kamu görevi ile bağlantılı olarak öğrenilmiş olması gerekir.

Buna göre, kamu görevlisinin görevini kötüye kullanarak gayri meşru yoldan ya da görevi haricinde herhangi bir nedenle öğrendiği sırrın açıklanması durumunda TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan suç tipi oluşmayacaktır⁴². Örneğin gizli toplantıda konuşulanları duyan çaycının/sekreterin

⁴¹ Gökcan, s.640.

⁴² Kara, Şinasi, Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Cürümler ve Memurlar Hakkında Yargılanma Usulleri, (Tarihsiz), s.81; Erem, Memuriyet Sırlarını İfşa, s.142; Evliyaoglu,

bunları açıklaması TCK'nun 258 inci maddesi kapsamında cezalandırılmayacaktır. Ancak bu ihtimalde kişinin azmettiren olarak hareket etmesi durumunda 258 inci maddenin oluştuğundan söz edilebilecektir (TCK. m.40/2).

Kanaatimizce madde metninin “*Görevi nedeniyle kendisine verilen veya sair şekillerde öğrendiği ve gizli kalması gereken...*” şeklinde değiştirilmesi söz konusu boşluğun giderilmesi açısından yerinde olacaktır. Nitekim Alman Ceza Kanununun 353b maddesinde de benzer bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Kamu görevlisinin görevi dolayısıyla öğrendiği her türlü bilgi ve belgenin açıklanması, inceleme konusu suçu oluşturmaz. Buna göre, kamu görevlisinin görevi nedeniyle öğrendiği bilgi, belge, karar veya tebligatların “gizli kalması gereken” olması şarttır⁴³. Hangi bilgi, belge, karar veya tebligatın gizli kalması gerektiği ilgili mevzuat incelenerek belirlenmelidir. Ancak ceza hukukunun güvence fonksiyonu ve belirlilik ilkesinin bir gereği olarak hangi bilgi ve belgelerle ilgili gizlilik ihlalinin suç teşkil edeceğinin açıkça belirlenmesi gerektiği kanaatindeyiz⁴⁴.

Örneğin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5 inci maddesinde; idarelerin yapılacak ihalelerde gizliliği sağlamakla yükümlü olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 36 ncı maddesinde de ihalelere ilişkin gizlilikten söz edilmiştir. Burada tartışmalı olan husus, yaklaşık maliyetin açıklanması durumunda sorumluluğun TCK'nun 258 inci maddesine göre mi yoksa 235/2-(b)'ye mi olduğudur. Öncelikle ifade etmeliyiz ki, yaklaşık maliyetin ihale sonuçlanıncaya kadar gizli tutulması gerek-

s.452-453; **Kıyak, Fahrettin-Çağlayan, M.Muhtar-Şenel, Cebbar**, Devlet İdaresi Aleyhine Cürümler ve Memurun Muhakemat Kanunu, Ankara, 1960, s.86; Aksi düşünce de olan **Malkoç-Güler**'e göre, “*sırrın memuriyet sebebiyle öğrenilmiş olması gerekir. Failin bu sırrı öğrenme biçimi önemli değildir. Sırrı öğrenmek için failin görevini kötüye kullanması veya tesadüfen öğrenmesi sonuca etkili değildir.*” **Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu. Özel Hükümler, Cilt: II, Ankara 1996, s.1653; Yine aksi düşüncede olan **Erman-Özek**'e göre de, “*sırrın memur tarafından öğreniliş şekli önemli değildir. Bu sırrı öğrenmek için failin görevini kötüye kullanması, mesela dairedeki bir başka memurun muhafazası altında bulunan belgeleri ele geçirmesi aranmamaktadır. Yaptığı bir hareket neticesinde failin sırla temasa geçmesi mümkün olduğu gibi, kendisinden gelen hiçbir faaliyet olmaksızın, mesela yanlışlıkla bırakılan bir belgeyi okumak veya iki memur arasında geçen bir konuşmayı dinlemek veya hataen kendisine bağlanan bir telefon görüşmesine muhatap olmak suretiyle bilgi edinmiş bulunması da imkan dairesindedir*”. **Erman-Özek**, s.147.

⁴³ **Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 5. Cilt, Madde 197-251, 2. Baskı, Ankara 2014, s.7914.

⁴⁴ Aynı yönde bkz. **Özgenç**, s.302.

tiği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır⁴⁵. Kanaatimizce yaklaşık maliyetin öğrenilmesi doğrudan doğruya teklifleri ilgilendireceği için, yaklaşık maliyetin açıklanması TCK'nun 235/2-(b) maddesine göre ihaleye fesat karıştırma suçunu oluşturacaktır⁴⁶.

Aşağıda suç tipine ilişkin seçimlik hareketler incelenecektir.

bb- Açıklamak

Açıklama sözlükte; *“Bir konuyu, bir olayı, bir sorunu ilgili bilim ya da bilgi dalının kurallarına uyararak aydınlatma, çözümleme işi.”*; *“Bir olguyu, bir durumu çözümledikten sonra, öğeleri arasındaki bağlantıları açığa çıkarma yoluyla aydınlatma”*; *“Bir şeyin yalnızca ne olduğunu değil, nedenini de ortaya koyma; iki şey arasındaki nedensel bağlantıyı gösterme”* anlamına gelmektedir⁴⁷.

İnceleme konusu suç tipi yönünden ise açıklama; suçun konusunu oluşturan belge, karar, emir veya tebligatın başkalarının bilgisine sunulması olarak anlaşılmalıdır⁴⁸. Diğer bir ifade ile, kamu görevlisinin, suçun konusunu yetkisiz kişilerin öğrenmesini olanaklı kılacak şekilde açıklaması, açığa vurması yaptırım altına alınmıştır.

⁴⁵ Bu hususla ilgili olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 9 uncu maddesinde; *“Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmi ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz”*; 61 inci maddesinde de; *“Bu Kanunun uygulanmasında görevliler ile danışmanlık hizmeti sunanlar; ihale süreci ile ilgili bütün işlemlere, isteklilerin iş ve işlemleri ile tekliflerin teknik ve mali yönlerine ilişkin olarak gizli kalması gereken bilgi ve belgelerle işin yaklaşık maliyetini ifşa edemezler, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar”* denilmektedir.

⁴⁶ Aynı yönde bkz. **Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2013, s.692; **Akbulut, Berrin**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu (TCK m.235), Ceza Hukuku Dergisi, 2009/9, s.96; **Arslan, Çetin**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, 3. Baskı, Ankara 2012, s.142. Doktrinde yaklaşık maliyetin açıklanması durumunda TCK'nun 258 inci maddesinin oluşacağına ilişkin görüş için bkz. **Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Ankara 2013, s.802, 803.

⁴⁷ <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi:10.01.2014.

⁴⁸ *“Dışarı çıkması sakıncalı olan tapu kütüğünü daire dışına çıkaran sanığın eylemi, TCY'nin 229. maddesindeki suçun yasal öğelerini taşımamaktadır. Bu eylem ancak disiplin cezasını gerektirir”* Yarg. 4. CD.'nin 27.2.1991 tarih ve 363/1215 sayılı kararı, karar için bkz. **Çetin, Erol**, Açıklamalı-İçtihatlı Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanma Usulü ve Memur Suçları, 2. Baskı, Ankara 2003, s.948; **Yaşar-Gökcan-Artuç**, s.7914. 765 sayılı TCK'nun 229 uncu maddesinde suçun hareket kısmı “ifşa” olarak düzenlenmiştir.

Sırrın tamamen açıklanması şart değildir. Kısmi açıklama halinde de suç oluşacaktır⁴⁹. Ancak kısmi açıklamanın üçüncü kişilerin bilgi edinmesini sağlayacak yeterlilikte olması gerekir. Örneğin gizli kalması gereken bir klasör dosyanın içerisinden sadece bir belgenin açıklanması ya da kolluk kuvvetleri tarafından yapılacak gizli operasyonun gün ve saati bildirilmeksizin açıklanması⁵⁰ gibi.

Açıklama sözlü (telefonda ya da yüz yüze anlatmak gibi) olabileceği gibi, yazılı (mektup göndermek gibi) hatta görsel (belgenin fotoğrafını çekip göstermek gibi) olarak da gerçekleşebilir. Bu nedenle gizliliği ortadan kaldıran her türlü açıklamaya yönelik davranış inceleme konusu suç kapsamında değerlendirilmelidir.

Açıklama açık veya zımni de olabilir⁵¹. Örneğin kamu görevlisinin gizli bir bilgiye yönelik kendisine sorulan soruya kafa sallayarak onay vermesi gibi. Ayrıca açıklamanın icrai ya da ihmali şekilde gerçekleşmesi mümkündür⁵².

Suçun oluşabilmesi için açıklamanın haksız olması gerekir⁵³. Aksi takdirde haklı bir nedenle (kanun hükmünü icra, ilgilinin rızası gibi) kamu görevlisinin açıklamada bulunması suç teşkil etmeyecektir.

Açıklamanın söz konusu olabilmesi için, sır teşkil eden olayın gerçek olması gerekir. Gerçek olmayan bir olayın açıklanması suç oluşturmayacaktır⁵⁴. Bu durumda şartları oluşmak kaydıyla hakaret, iftira, suç uydurma gibi suçlardan söz edilebilecektir.

⁴⁹ **Erman-Özek**, s.147-148; **Donay, Süheyl**, Meslek Sırrının Açıklanması Suçu, İstanbul, 1978, s.107, 108; **Evlıyaoğlu**, s.455.

⁵⁰ “*Sanayi Ticaret İl Müdürlüğünde memur olan sanık Sinan'ın petrol istasyonlarını denetleme yetkisi bulunmadığından somut olayda rüşvet suçunun unsurları itibarıyla oluşmaması gözetildiğinde, sanık Sinan'ın denetleme tarihlerine dair bilgi vermek için maddi menfaat talebinde bulunmaktan ibaret ve görevinin gereklerine aykırı davranmak biçimindeki eyleminin çıkar sağlayarak görevi kötüye kullanma, TCK'nun 258. maddesinde düzenlenen göreve ilişkin sırrın açıklanması suçlarını oluşturup oluşturmayacağı kararda tartışılıp, diğer sanıklar Kadir ve Sittik'in ise TCK'nun 40/2. maddesi uyarınca azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulup tutulmayacakları değerlendirilip nasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, 657 sayılı Kanununun 31. maddesindeki memurun gizli bilgileri açıklama yasağı nedeniyle sanık Sinan'ın görevinin gereklerine aykırı hareket ettiğinden bahisle tüm sanıklar hakkında rüşvet suçunun oluştuğunun kabulüyle yazılı şekilde hükümler kurulması...yasaya aykırıdır” Yarg. 5. CD.'nin 07.07.2011 tarih ve 2011/7022 E., 2011/9666 K. sayılı kararı. Karar yayımlanmamıştır.*

⁵¹ **Donay**, s.110.

⁵² **Okay**, s.242.

⁵³ **Evlıyaoğlu**, s.455.

⁵⁴ **Donay**, s.107.

Suç gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatın açıklanması ile tamamlanmaktadır. Açıklama yapılan kişi sayısı bakımından bir sınırlama getirilmemiştir. Bu nedenle açıklama yapılanın bir kişi olması durumunda da suç oluşacaktır⁵⁵. Diğer bir ifade ile açıklamanın alenen yapılması gerekmez⁵⁶.

Ayrıca açıklama yapılan kişinin başka bir kamu görevlisi olması durumunda da söz konusu kişinin sırrı öğrenme hak ve yetkisi yoksa, eylem suç teşkil edecektir⁵⁷. Açıklama yapılan kişinin bu sırrı öğrenme yetkisi bulunuyorsa, eylem suç oluşturmayacaktır. Örneğin bir soruşturmada müfettişe ya da savcıya yapılacak açıklamalar bu kapsamdadır.

Burada son olarak ifade etmeliyiz ki, sırrın açıklanmasına ilişkin 5237 sayılı TCK'nun 132, 134 ve 239 uncu maddelerinde suçun hareket kısmı yönünden “ifşa” terimi kullanılmış olmasına rağmen, inceleme konusu suç yönünden “açıklama” deyiminin kullanılması yeknesaklık bakımından eleştirilebilecek bir husustur.

cc- Yayınlama

Yayınlama esasen açıklamanın bir türüdür. Bu itibarla madde metninde yayınlamadan söz edilmese dahi, yayınlama şeklindeki açıklamalar TCK'nun 258 inci maddesi kapsamında cezalandırılabilir⁵⁸.

İnceleme konusu suç yönünden yayınlama, gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatın yazılı (kamu görevlisinin yazdığı kitapta gizli kalması gereken bilgilere yer vermesi), görsel (bir televizyon programına katılan kamu görevlisinin yayında gizli kalması gereken belgeleri göstermesi, gizli kalması gereken belgenin fotoğrafının sosyal medyada paylaşılması) veya diğer iletişim araçları ile başkalarının bilgisine sunulmasıdır⁵⁹.

Açıklama fiilinde muhatap bir kişi olabilecekken, yayınlama hareketi yönünden gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatın birden fazla kişinin bilgisine sunulması gerekir. Ancak suçun oluşabilmesi için mutlaka birden fazla kişi tarafından sırrın algılanmış olması gerekmez.

⁵⁵ Yaşar-Gökcan-Artuç, s.7914.

⁵⁶ Donay, s.106.

⁵⁷ Gökcan, s.641.

⁵⁸ Nitekim 1930 tarihli İtalyan Ceza Kanununda sadece “açıklama” fiiline yer verilmiştir. Bkz. Erman-Özek, s.148.

⁵⁹ Yaşar-Gökcan-Artuç, s.7913. 765 sayılı TCK'nun 229 uncu maddesinde, “neşir ve ilan etme” kavramı kullanılmıştı.

Yayınlama ile birlikte gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligat aleniyet kazanmaktadır⁶⁰.

Kamu görevlisi gizli kalması gereken bir belgeyi sosyal paylaşım sitesindeki kendisine ait sayfaya koysa ancak bunu üçüncü kişilerin paylaşımına açmasa, henüz üçüncü kişilerin bilgisine sunulan gizli belge bulunmadığı için suçun oluştuğundan söz edilemeyecektir.

Kanaatimizce, özellikle suçun yayınlama şeklinde işlenen halinin haksızlık içeriği daha fazla olduğundan, bu ihtimalde hakim somut cezayı tayin ederken bu hususu dikkate almalıdır. Aynı şekilde açıklamanın bir kişiye yapılması ile topluluğa yapılması arasında da nitelik bakımından fark bulunmaktadır. Bu nedenle özellikle suçun basın ve yayın yoluyla işlenen hali yönünden özel bir düzenleme yapılması yerinde olabilecektir.

dd- Başkalarının Bilgi Edinmesini Kolaylaştırma

Kamu görevlisi görevi dolayısıyla kendisine tevdi edilen ve gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatın gizliliğini sağlamakla yükümlü olup, bu hususta gerekli önlemleri almak zorundadır. Kamu görevlisinin bu yükümlülüğe uygun davranmaması sonucunda başkalarının bu bilgilere ulaşması TCK'nun 258 inci maddesi kapsamında değerlendirilecektir.

Maddede “*ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırma*” cezalandırılan fiil olarak gösterilmiştir. Görüldüğü gibi kanunkoyucu başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırma fiili yönünden herhangi bir sınırlamaya gitmemiş, “ne suretle olursa olsun” ibaresine yer vermiştir.

Bu ibareden ilk bakışta sanki kolaylaştırma eyleminin kasten ya da taksirle gerçekleştirilebileceği anlamı çıkarılabilecekse de, kanaatimizce burada kanunkoyucu icrai ya da ihmali suç yönünden sınırlamayı kaldırmak istemiştir. Örneğin kamu görevlisi gizli kalması gereken belgeyi mesai sonrası alıp, bunu üçüncü kişilerin okuması için bir kahvehaneye götürse ve bıraksa, üçüncü kişiler de bu bilgilere ulaşsa, inceleme konusu suç oluşacaktır.

Aynı şekilde kamu görevlisi gizli kalması gereken bir belgeyi çekmeceye koyup kilitlemesi gerekirken, bilerek masasının üzerinde bıraksa ve üçün-

⁶⁰ Yaşar-Gökcan-Artuç, s.7915.

cü kişiler bu bilgilere ulaşırsa, ihmali hareketi dolayısıyla kamu görevlisi yine aynı suçtan sorumlu tutulacaktır⁶¹.

Buna karşılık kamu görevlisinin evrakı dolaba/çekmeceye koymayı unutmasının inceleme konusu suç kapsamında değerlendirilmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Zira suçun kanunda taksirli şekline yer verilmemiştir. Bu ihtimalde kamu görevlisinin disiplin sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

Sonuç olarak bu seçimlik hareket yönünden eylem icrai hareketle işlenebileceği gibi ihmali davranışla da işlenebilir.

b- Netice

İnceleme konusu suçun oluşabilmesi için, kamu görevlisinin fiilinin herhangi bir zarara neden olması⁶² ya da failin kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamasına yol açması aranmamıştır⁶³. Hareketin yapılması ile suç tipi gerçekleşecektir.

Kanaatimizce göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu yönünden eylemin en azından kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı zarar tehlikesinin meydana gelmesine neden olmuş olması gerekir⁶⁴. Diğer bir ifade ile, soyut bir tehlikenin varlığı aranmalıdır. Bu itibarla kamu görevlisi gizli kalması gereken bir bilgiyi eşine anlattığında böyle bir tehlike gerçekleşmeyebilecek ve eylem cezalandırılmayacaktır.

Ancak ifade etmeliyiz ki, eş bu bilgiyi öğrenmesinin ardından bu sır ile bağlıdır ve üçüncü kişilere açıklamaması gerekir⁶⁵.

Alman Ceza Kanunu'nun 353b maddesinde, failin cezalandırılabilmesi için, sırrın açıklanması yeterli kabul edilmemiş, ayrıca fiilin "önemli kamu yararlarını tehlikeye düşürmesi" aranmıştır. Buna göre Alman Ceza Kanunu, bu suç yönünden objektif cezalandırılabilme şartı öngörmüş olup, bu şart

⁶¹ Doktrinde suçun bu şekilde yetkili olmayanların sırra ulaşmasını mümkün kılacak aktif hareketlerin yapılmadığı, diğer bir ifade ile ihmali davranışların söz konusu olduğu belirtilmektedir. Bkz. **Erman-Özek**, s.148. Aynı yönde **Evliyaoğlu**, s.455.

⁶² **Erem**, Memuriyet Sırlarını İfşa, s.144.

⁶³ **Erman-Özek**, s.148.

⁶⁴ Zarar tehlikesi olmayan ve sırrın sahibine menfaat sağlayan açıklamaların cezalandırılmayacağı konusunda bkz. **Okay**, s.244. Devlet sırrı niteliği taşıyan bir bilginin açıklanması yönünden de soyut bir tehlikenin bulunması gerektiği belirtilmiştir. Bkz. **Özgenç**, s.289.

⁶⁵ Bkz. **Okay**, s.240.

gerçekleşmedikçe faile ceza verilmesi mümkün değildir. Bu özelliği dolayısıyla Alman Ceza Kanununun 353b maddesinde somut tehlike suçunun düzenlendiği belirtilmelidir.

Kanaatimizce göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu ile sadece kamu yararı değil, aynı zamanda kişilerin özel yaşamı da korunmak istendiği için, suç tipi yönünden objektif cezalandırılabilme şartı aranacak ise bu hususa da dikkat edilmesi gerekmektedir.

Suçun oluşabilmesi için kamu görevlisinin herhangi bir menfaat elde etmesine ihtiyaç yoktur. Bununla birlikte kamu görevlisi gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatı bir menfaat karşılığında açıklarsa, hem inceleme konusu suç tipi, hem de şartları oluşmak kaydıyla rüşvet suçu oluşacaktır. Bu durumda failin her iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılması gerektiği kanaatindeyiz.

c- Fail

Bu suç ancak kamu görevlisi tarafından işlenebilir. Bu husus TCK'nun 258 inci maddesinde; *"...açıklayan veya yayınlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran kamu görevlisine"* şeklinde, maddenin gerekçesinde ise; *"suçun faili, bir kamu görevlisi olacaktır"* denilerek belirtilmiştir. Bu nedenle, TCK'nun 258 inci maddesi özgü suç olarak nitelendirilmelidir. Kamu görevlisi olmayan kişiler bu suçun faili olamazlar. Diğer şartları da bulunmak kaydıyla sivil kişiler bu suça azmettiren veya yardım eden olarak iştirak edebilirler (TCK m.40/2).

Failin suçu işlediği sırada kamu görevlisi olması yeterlidir. Suçu işledikten sonra bu sıfatı kaybetmiş veya suçu görevi başında olmadığı esnada işlemiş olması suçun oluşumunu ve failin cezalandırılmasını etkilemeyecektir.

Bu hususla ilgili olarak TCK'nun 258 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; *"Kamu görevlisi sıfatı sona erdikten sonra, birinci fıkrada yazılı filleri işleyen kimseye de aynı ceza verilir"* denilmektedir⁶⁶.

Suçun tatil günlerinde veya mesai sonrasında işlenmesi de mümkündür.

⁶⁶ Benzer bir düzenleme 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 31 inci maddesine; *"Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır."* şeklinde yer almaktadır. Aynı şekilde bkz. 399 sayılı KHK m.11/c.

Suçun oluşabilmesi için gizli tutulması gereken diğer bir ifade ile sır olarak saklanması gereken bilgilerin kamu görevlisi tarafından görevi dolayısıyla öğrenilmiş olması gerekir. Eğer kamu görevlisi, görevi dışında bu bilgileri öğrenip açıklamış ise, inceleme konusu suç oluşmayacaktır. Bu nedenle maddede gizli kalması gereken belge, karar, emir veya tebligatı herhangi bir kamu görevlisinin açıklanması, yayınlanması ya da başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırması değil, görevi nedeniyle muttali olan kamu görevlisinin ifşa etmesi cezalandırılmaktadır.

Özel kanunlarda kamu görevlisi gibi cezalandırılacakları belirtilen kişilerin görevleri dolayısıyla öğrendikleri sırları açıklamaları, yayınlamaları ya da başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırmaları durumunda, aksi belirtilmedikçe TCK'nun 258 inci maddesinden sorumlulukları yoluna gidilmelidir.

Bununla birlikte, özel kanunlarda kamu görevlisi olmayanların görevleri dolayısıyla öğrendikleri bilgileri ifşa etmeleri ayrıca yaptırım altına alınmış olabilir. Bu durumda eylemin söz konusu düzenlemeler çerçevesinde cezalandırılması gerekecektir. Örneğin 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 159 uncu maddesinde banka çalışanlarının müşterilere ait öğrendikleri bilgileri açıklamaları yasaklanmıştır. Buna göre örneğin bir bankada gişe görevlisi olarak çalışan failin görevi dolayısıyla öğrendiği müşteri bilgilerini -müşterinin hesabında bulunan para, kredi kartı borcu, varsa hakkında başlatılan icra takibi gibi- bir başkası ile paylaşması 5411 sayılı Kanunun 159 uncu maddesi uyarınca cezalandırılacaktır.

d- Mağdur

Göreve ilişkin sırrın açıklanması suçunun mağduru, korunan hukuki değer ve suç tipinin düzenlendiği bölüm dikkate alındığında, toplumu oluşturan herkeştir.

Bununla birlikte, ifşa edilen bilgiler belli bir kişiye ait ise, bu kişinin de suçun mağduru olarak kabul edilmesi gerekir. Bu kişilerin müdahil sıfatıyla davaya katılmaları da kanaatimizce mümkündür.

Devlet tüzel kişiliği, suçun mağduru değil, sadece suçtan zarar gören olabilir. Aynı şekilde suçun faili olan kamu görevlisinin bağlı olduğu kamu idaresi de, açıklanan sır nedeniyle suçtan zarar gören konumundadır⁶⁷. An-

⁶⁷ Yaşar-Gökcan-Artuç, s.7914.

cak Yargıtay bu suçtan açılmış olan kamu davasına hazinenin katılma olanağının bulunmadığını belirtmektedir⁶⁸.

e- Suçun Konusu

Suçun konusu, ifa edilen kamu göreviyle ilgili olan ve gizli tutulması gereken bilgilerdir.

TCK'nun 258 inci maddesinin başlığı “göreve ilişkin sırrın açıklanması”dır. Bu nedenle suçun konusunu “göreve ilişkin sır” oluşturmaktadır. Göreve ilişkin sırrın madde içeriğinden, görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken sır olduğu anlaşılmaktadır.

Bu sır idare veya devlete ilişkin olabileceği gibi, diğer kamu görevlilerine veya görevin mahiyetine göre herhangi bir kimseye de ait olabilir⁶⁹.

Sır, herkes tarafından bilinmeyen ve açıklanması halinde sahibine ya da kamu idaresine maddi veya manevi zarar verme tehlikesi bulunan hususlardır⁷⁰.

“Sır”, muhatabı dışında başkaları tarafından bilinmeyen ve saklanması sır sahibi tarafından gerekli bulunan bilgileri ifade eder.

Sır kavramının iki unsuru vardır⁷¹.

Birinci unsur subjektif unsurdur; sır sahibinin ilgili hususun saklanması, başkaları tarafından öğrenilmemesi konusunda iradesinin bulunması gerekir. Bu iradenin açıkça veya zımnen ortaya konulması şarttır.

İkinci unsur ise objektif unsurdur; sır konusu olan husus muhatabına söylenmeden, açıklanmadan önce, başkaları tarafından bilinmeyen bir bilgi olmalıdır. Eğer bu husus daha önceden başkaları tarafından bilinen, bilinebi-

⁶⁸ “Göreve ilişkin sırrın açıklanması suçunun 3628 sayılı Yasada sayılan suçlardan olmadığı gözetilerek Hazinenin sanık hakkında bu suçtan açılmış bulunan kamu davasına katılma olanağı olmadığından Hazine vekilinin bu suça yönelik temyiz talebinin 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi gereğince yürürlükte bulunan CMUK'nun 317. maddesi uyarınca reddi...” Yarg. 5. CD.'nin 20.09.2012 tarih ve 2012/3949 E., 2012/9140 K. Sayılı kararı, karar yayımlanmamıştır.

⁶⁹ Doktrinde, maddenin düzenleniş biçimine göre sırrın kamu idaresinin yürütülmesi ve işleyişine ilişkin bilgi ve belgeleri kapsadığı belirtilmektedir. **Gökcan**, s.640.

⁷⁰ **Donay**, s.4; **Gökcan**, s.642; **Evlıyaoğlu**, s.453; **Erman-Özek'e göre**, “sır; açıklanması bir kimseye veya kuruluşa zarar verebilecek olan ve bu sebeple de, açıklanması için bu kimse veya kuruluşun rızası aranan bilgilerdir”. **Erman-Özek**, s.145.

⁷¹ **Donay**, s.5 vd.

lecek bir husus ise, kişi onun sır olarak saklanmasını istese bile, o husus objektif olarak sır niteliğinde değildir.

Buna göre, bir konu eğer herkes tarafından biliniyorsa ya da bilinebilecek bir husus ise sır kapsamına girmez. Dolayısıyla sır, öyle bir kavramdır ki, yalnız sahibi tarafından bilinmesinde, saklı kalmasında onun menfaati vardır. Belirli kimseler dışında öğrenilebilecek, bilinebilecek bir husus sır değildir.

Bununla birlikte birden fazla kamu görevlisinin görevi dolayısıyla öğrendiği bilgilerin ise, inceleme konusu suçun konusu oluşturması mümkündür. Diğer bir ifade ile sırdan söz edilebilmesi için mutlaka sadece bir ya da belli sayıda kişinin biliyor olması şart değildir.

258 inci maddenin gerekçesinde; “suçun konusu ifa edilen kamu göreviyle ilgili olan ve gizli tutulması yani sır olarak saklanması gereken bilgilerdir” denilmektedir.

765 sayılı TCK’nun 229 uncu maddesinde, açıklanması yasaklanan belge, karar, emir veya tebligatın “gizli kalması gerektiğinden” bahsedilmemiştir⁷². Bu husus doktrinde eleştirilmiş ve maddenin sır niteliği taşımayan herhangi bir resmi yazışmanın açıklanmasını dahi suç haline getirme ve kamu görevlilerini mutlak bir susma yükümlülüğü altına sokma tehlikesi doğurduğu belirtilmiştir⁷³.

5237 sayılı TCK’nun 258 inci maddesinde düzenlenen suçun konusunu, failin görevi nedeniyle öğrendiği ve gizli kalması gereken “belge, emir, karar veya tebligat” oluşturmaktadır⁷⁴.

İnceleme konusu suç yönünden belge, olayları nakleden, içerdiği irade beyanları hukuken değer taşıyan ve muayyen kimse tarafından oluşturulan

⁷² “765 sayılı TCK’nun 1889 İtalyan Ceza Kanunundan yapılan ilk tercümesinde “*hafi kılması iktiza eden vesaik ve mukarrarat, memuriyeti hasebiyle yerinde bulunan*” memurdan bahs olunmuş olmasına rağmen, Bakanlıkça Meclise sevkedilen metinde bu kayda yer verilmemiştir”. **Erem, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, C:II, Ankara 1993, s.1354.

⁷³ **Erman-Özek**, s.143.

⁷⁴ Doktrinde suçun konusu olarak belge, karar, emir veya tebligatın sınırlı olarak sayılmış olması eleştirilmiş, sırrın mutlaka yazılı ya da bir karar veya emir şeklinde olmayabileceği ya da failin kendisine tebliğ edilmiş bulunmayabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda 1889 İtalyan Ceza Kanununda “gizli kalması gerekli olup da görev sebebiyle elinde bulundurduğu veya bildiği belge veya *füllerin*” açıklanması, 1930 İtalyan Ceza Kanununun 326 ncı maddesinde de “gizli kalması gereken memurluk *haberlerin*” ifşasının yaptırım altına alındığı vurgulanarak gereksiz ayırım yapılmamasının daha doğru olacağı ifade edilmiştir. **Erman-Özek**, s.145.

maddi varlığı bulunan yazılı veya yazısız her türlü vesika, resim, film gibi şeylerdir⁷⁵. Açıklanan belgenin mutlaka resmi belge olması zorunlu değildir. Kamu görevlisi görevi nedeniyle öğrendiği ve gizli kalması gereken özel bir belgeyi açıkladığında da inceleme konusu suç oluşacaktır.

Emir sözlükte; “1. *Buyruk, komut, talimat, ferman*. 2. *İstek*” anlamına gelmektedir⁷⁶. Hukuki olarak emir, kamu görevlisine yetkili makam veya merci tarafından göreviyle alakalı verilmiş olan talimatlardır.⁷⁷

Karar sözlükte; “1. *Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı*: 2. *Herhangi bir durum için tartışılarak verilen kesin yargı, hüküm*: 3. *Bu yargıyı bildiren belge*” şeklinde tarif edilmektedir⁷⁸. Karar hukuki anlamda yetkili makam veya merci tarafından verilen hükümdür.

Tebliğat; sözlükte “bildirim” olarak belirtilmiştir. İnceleme konusu suç yönünden tebliğat kamu görevlisine görevi gereği yapılan bildirimlerdir⁷⁹.

Suçun konusunun devlet sırrı⁸⁰ olması durumunda TCK’nun 326-339.; ticari sır, bankacılık sırrı ve müşteri sırrı⁸¹ olması durumunda TCK’nun 239 uncu maddesinden söz edilecektir.

⁷⁵ **Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Ankara 2013, s.572 vd.; **Gökçan**, s.641. Benzer görüşler için bkz. **Erem, Faruk- Toroslu, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8.Baskı, Ankara 2000, s.252.

⁷⁶ <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi:10.01.2014.

⁷⁷ **Gökçan**, s.641.

⁷⁸ <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi:10.01.2014.

⁷⁹ **Gökçan**, s.641.

⁸⁰ 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 47 nci maddesinde; “*Açıklanması, Devletin dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine zarar verebilecek; anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlike yaratabilecek nitelikteki bilgiler, Devlet sırrı sayılır*” denilmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na 22.04.2008 tarihinde sunulan “Devlet Sırrı Kanunu Tasarısının” 3 üncü maddesinde ise, devlet sırrı; “*açıklanması veya öğrenilmesi, Devletin dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine zarar verebilecek; anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlike yaratabilecek ve bu nedenlerle niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgi ve belge*” olarak tanımlanmıştır.

⁸¹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na 01.02.2008 tarihinde sunulan “Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısının” 2 nci maddesinde ticari sır, banka sırrı ve müşteri sırrı kavramları tanımlanmıştır. Buna göre; “*Ticari sır*”, bir ticari işletme veya şirketin faaliyet alanı ile ilgili yalnızca belirli sayıdaki mensupları ve diğer görevlileri tarafından bilinen, elde edilebilen, özellikle rakipleri tarafından öğrenilmesi halinde zarar görme ihtimali bulunan ve üçüncü kişilere ve kamuya açıklanmaması gereken, işletme ve şirketin ekonomik hayattaki başarı verimliliği için büyük önemi bulunan; iç kuruluş yapısı ve organizasyonu, mali, iktisadi, kredi ve nakit durumu, araştırma ve geliştirme çalışmaları, faaliyet stratejisi, hammadde kaynakları, imalatının teknik özel-

İnceleme konusu suçtan söz edilebilmesi için, kamu görevlisinin doğrudan doğruya görevi dolayısıyla muttali olduğu belge, emir, karar veya tebligatın bulunması gerekir. Bu nedenle kamu görevlisinin, görevi dışında edindiği bilgileri açıklaması durumunda, yukarıda da açıkladığımız gibi, TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan suçun oluştuğundan söz edilemeyecektir⁸². Örneğin kamu görevlisi, görev yaptığı kamu idaresi dışında başka bir idareye ait gizli bir bilgiyi öğrenip ifşa etse, inceleme konusu suç oluşmayacaktır⁸³. Zira bu suçla korunan hukuki değer, kamu görevlisinin mensubu olduğu kamu idaresine karşı sadakat borcudur. Diğer kuruluşlar yönünden ise, kamu görevlisi ile normal bir kişi arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır⁸⁴.

Kamu görevlisinin ifşa ettiği gizli kalması gereken bilgiler, mensup olduğu kamu kuruluşunun hukuken korunan menfaatine ya da üçüncü kişilerin temel hak ve hürriyetlerine zarar verebilecek nitelikte değil ise, bu bilgilerin açıklanması inceleme konusu suç kapsamında değerlendirilmeyecektir. Diğer bir ifade ile, hukuka aykırı nitelik taşıyan gizli kalması gereken bilgilerin açıklanması durumunda TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan suçun oluşmayacağı kanaatindeyiz. Örneğin kamu görevlisi, görev yaptığı kamu idaresinde meydana gelen bir yolsuzluğa ilişkin açıklama yapsa, göreve ilişkin sırrın açıklanması suçunun oluşmayacağı kanaatindeyiz⁸⁵. Ancak bu ihtimalde kamu görevlisinin söz konusu açıklamayı soruşturma konusunda yetkili mercilere yapması gerekmektedir. Aksi takdirde yolsuzluğu Cumhuriyet

likleri, fiyatlandırma politikaları, pazarlama taktikleri ve masrafları, pazar payları, toptancı ve perakendeci müşteri potansiyeli ve ağları, izne tabi veya tabi olmayan sözleşme bağlantılarına ilişkin veya bu gibi bilgi ve belgeleri ifade eder. **"Banka sırrı"**, bankanın yönetim ve denetim organlarının üyeleri, mensupları ve diğer görevlileri tarafından bilinen mali, iktisadi, kredi ve nakit durumu ile ilgili bilgilerle, bankanın müşteri potansiyeli, kredi verme, mevduat toplama, yönetim esasları, diğer bankacılık hizmet ve faaliyetleri, risk pozisyonlarına ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri ifade eder. **"Müşteri sırrı"** ise, ticari işletme ve şirketlerin, bankaların, sigorta şirketlerinin, sermaye piyasasında ve mali piyasalarda faaliyet gösteren aracı kurumların, kendi faaliyet alanlarıyla ilgili olarak müşterileri ilişkilerinde, müşterinin şahsi, iktisadi, mali, nakit ve kredi durumuna ilişkin doğrudan veya dolayısıyla edindikleri tüm bilgi ve belgeleri ifade eder.

⁸² **Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunları ile Mukayeseli Türk Ceza Kanunu, Cilt 2, (Hususi Kısım), 5. Bası, İstanbul (tarihsiz), s.831.

⁸³ Aksi düşünceye göre, sır kamu görevi sebebiyle öğrenilmiş olması yeterli olmakla birlikte, kamu görevlisinin sadakat borcu yalnız mensubu bulunduğu kuruma değil, tüm kurumların oluşturduğu Kamu Yönetimine karşıdır. Bu nedenle başka kurumlara ait bilgilerin açıklanması halinde de inceleme konusu suç oluşacaktır. **Evliyaoğlu**, s.454.

⁸⁴ **Erman-Özek**, s.146. Aksi görüş için bkz. **Evliyaoğlu**, s.454.

⁸⁵ **Erman-Özek**, s.146.

Savcılığına bildirmek yerine, basın mensuplarına açıklaması durumunda da yine kamu idaresinin itibarı zedelenebilecek, ayrıca yürütülmekte olan bir soruşturma bulunmakta ise, soruşturmanın gizliliği ihlal edilmiş olacaktır. Bu durumda inceleme konusu suçtan ya da TCK'nun 285 inci maddesinden söz edilebilecektir.

Aynı şekilde bir belgenin üzerinde gizlilik derecesini gösteren bir damganın bulunması da, o belgeyi tek başına gizli kalması gereken bir belge haline getirmeyecektir. Bu ihtimalde kamu görevlisinin belge içeriğini öğrenmek isteyenleri araştırma yükümlülüğü doğmakta olup, bu hususa riayet eden kamu görevlisinin sorumluluğunun doğmayacağı kanaatindeyiz⁸⁶.

4- Manevi Unsurlar

Bu suç kasten işlenebilir. Kamu görevlisinin bilerek ve isteyerek gizli kalması gereken belge, emir, karar veya tebligatları açıklaması, yayması ya da başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırması gerekir. Suçun oluşabilmesi için kanunkoyucu saik aramamıştır.

Suçun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırma şeklinde işlenen hali yönünden kanunkoyucu “ne suretle olursa olsun” ibaresini kullanmışsa da, bu seçimlik hareket yönünden de failin kasten hareket etmesi gerektiği kanaatindeyiz⁸⁷. Söz konusu deyim suçun serbest hareketli olduğunu işaret etmek için kullanılmış olup, kanımızca manevi unsura ilişkin değildir.

5237 sayılı TCK'nun 258 inci maddesinde, suçun taksirle işlenebileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Kamu görevlisi görevi nedeniyle öğrendiği ve gizli kalması gereken bilgileri taksirle başkalarına açıklar, yayınlar ya da başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştırırsa, inceleme konusu suç oluşmayacaktır. Bu durumda kamu görevlisi hakkında disiplin yaptırımı uygulanabilir. Örneğin kamu görevlisi başkalarına teslim edeceği dosyanın içinde yer alan ve gizli kalması gereken belgeyi çıkarmayı unutsa ya da gizli kalması gereken bir belgeyi yanlışlıkla herkesin ulaşabileceği bir dosyaya koysa, TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan suçtan dolayı cezalandırılmayacaktır.

⁸⁶ Erman-Özek, s.146.

⁸⁷ Majno, Ceza Kanunu Şerhi. Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, Cilt:II, Ankara 1978, s.185; Yaşar-Gökcan-Artuç, s.7916.

1889 İtalyan Ceza Kanununda bu suçun taksirli haline yer verilmemişken, 1930 tarihli İtalyan Ceza Kanununun 326 ncı maddesinde kamu görevlisinin taksirle sırta başkalarının ulaşmasını kolaylaştırması yaptırım altına alınmıştır⁸⁸.

Aynı şekilde Alman Ceza Kanununun 353b maddesinin 1 inci fıkrasında; “*Fail işlediği fiil ile, önemli kamusal yararları taksirli olarak tehlikeye düşürmüştü, bir yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılır*” denilmekte ve suçun taksirli şekli cezalandırılmaktadır.

Kanaatimizce 5237 sayılı TCK’nun 258 inci maddesine de suçun taksirli şeklinin cezalandırılacağına ilişkin bir fıkra eklenmeli ve bu durum daha az cezayı gerektiren nitelikli hal sayılmalıdır⁸⁹. Zira bu suç ile korunan hukuki değer kamu görevlisinin görevi nedeniyle öğrendiği ve gizli kalması gereken bilgilerin sadakat yükümlülüğü gereğince gizliliğinin korunmasıdır. Suçun taksirli şeklinin yaptırım altına alınması ile birlikte kamu idaresinin güvenilirliği ve işleyişi korunmuş olacaktır. Zira kimi hallerde taksirli hareket neticesinde kamu idaresi bakımından kasıtlı yapılacak harekete göre daha ağır neticeler ortaya çıkabilir.

Kanaatimizce suç unsurundaki hata halinde (mesela gizli olmayan bir belge yerine gizli kalması gereken bir vesikayı yanlışlıkla vermek gibi) failin sorumluluğu ortadan kalkar ve faile ceza verilmez⁹⁰. Aynı şekilde failin sırrı açıkladığı kimseyi bunu öğrenmeye yetkili zannetmesi halinde de, failin suç işleme kastı olmadığından, bu eylemden dolayı faile ceza verilmez. Buna karşılık failin açıkladığı bilginin görevine ilişkin olduğunu ve bunun gizli kalması gerektiğini bilmemesi, görevinin gereğini bilmemek olur ki, bu da hukuki bir yanılmadır ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz⁹¹.

⁸⁸ **Erem**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s.1356; **Erman-Özek**, s.151; **Çağlayan, M. Muhtar**, En Son Değişiklikleri ile Birlikte Gerekçeli Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Genişletilmiş 3. Baskı, 2.Cilt, Ankara (tarihsiz), s.691.

⁸⁹ Nitekim 5237 sayılı TCK’nun hazırlanması aşamasında Türkiye Büyük Millet Meclisine bu konuda bir önerge verilmiş ancak önerge işleme konulmamıştır. 258 inci maddeye ilişkin önerenin 3 üncü fıkrasında; “*Birinci fıkra kapsamına giren bilgi, belge, karar veya emirlerin gerekli dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranması dolayısıyla yetkisiz kişilerin eline geçmesine neden olan kamu görevlisi bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır*” denilmekteydi. Bu konuda bkz. **Özgenç**, s.295.

⁹⁰ **Erem**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s.1357; **Donay**, s.108.

⁹¹ **Erman-Özek**, s.150-151; **Donay**, s.108, 109.

6- Hukuka Aykırılık Unsuru

5237 sayılı TCK'nun 24 üncü maddesinde, kanun hükmünü icra eden kamu görevlisinin cezalandırılmayacağı belirtilmiştir. Buna göre kanun hükmünün yerine getirilmesi dolayısıyla bir sırrın açıklanması durumunda eylem suç teşkil etmeyecektir⁹². Örneğin, kamu görevlisi görevi sırasında işlendiğini öğrendiği suçu bildirme yükümlülüğü altındadır. TCK'nun 279 uncu maddesinde; *“(1) Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”* denilmek suretiyle bu husus vurgulanmıştır.

Bu nedenle kamu görevlisi göreviyle bağlantılı olarak bir suçun işlendiğini öğrense ancak bu gizli bir bilgi niteliğinde olsa kamu görevlisinin bu durumu açıklaması suç teşkil etmeyecek, aksine açıklamaması TCK'nun 279 uncu maddesi anlamında cezai sorumluluğunu doğuracaktır. İfade etmeliyiz ki, kamu görevlisinin bu açıklamayı yetkili makamlara (kolluk, savcılık gibi) yapması durumunda sorumluluğu ortadan kalkacak, buna karşılık yetkisiz kişilere açıklamada bulunması sorumluluğunu doğuracaktır.

Aynı şekilde tanıklık yapmak üzere davet edilen kişinin de gerçekleri söyleme yükümlülüğü bulunmaktadır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 47 nci maddesinde; *“Bir suç olgusuna ilişkin bilgiler, Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz”* denilmektedir. Buna göre tanık gizli bilgi olduğu gerekçesi ile gerçekleri söylemekten çekinemez⁹³. Tanık olarak yapacağı açıklamalar TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan suçu oluşturmayacaktır⁹⁴.

⁹² Suçla ilgili bilgi ve belgelerin Devlet sırrı olamayacağı, bunların temin edilmesi ve açıklanmasının devletin selametine zarar vermeyeceği, devletin görevinin suçları örtbas etmemek, ortaya çıkarmak ve yargılamak olduğu ileri sürülmüştür. **Hafizoğulları-Özen**, s.25.

⁹³ **Hafizoğulları-Özen**, s.29.

⁹⁴ *“İncelenen dosyada; yakınan Mustafa Mavioğlu'nun, yakınma ve itiraz dilekçelerinde devlet hastanesinde psikiyatrist olan şüphelinin, kendisiyle yaptığı görüşme sırasında söylediği sözleri sır saklama yükümlülüğüne de uymadan eşiyile arasındaki boşanma davasının görüldüğü mahkemede eşinin tanığı olarak anlattığını ve mahkemenin bu anlatıma dayanarak kendisini ağır kusurlu kabul edip aleyhine 15.000 TL maddi tazminata hükmettiğini ileri sürdüğü görülmektedir. Uşak Cumhuriyet Başsavcılığının ise hiçbir soruşturma işlemi yapmadan şüphelinin 5271 sayılı C.Y.Y.'nin 46. maddesi uyarınca adli merciler önünde tanıklık yapabileceği ve suçun unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle ko-*

Bunun dışında sırrın sahibi olan kamu idaresinin sırrın açıklanmasına rıza göstermesi halinin de hukuka uygun kabul edilmesi gerekir⁹⁵ (m.26). Bu durumda ayrıca kusurluluğu kaldıran yetkili merciin emrini ifanın da dikkate alınması gerekecektir. Eylemin hukuka uygun sayılmadığı hallerde yetkili merciin emrini ifanın şartlarının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekecektir.

Kamu görevlisinin şahsına yönelik saldırılardan kendisini korumak maksadıyla bir sırrı açıklaması durumunda meşru müdafadan söz edilemeyeceği kanaatindeyiz. Ancak bu ihtimal de zorunluluk halinin varlığından bahsedilebilecektir. Zira hiçbir kamu görevlisinden kendi onur, şeref ve saygınlığını geçici dahi olsa bir kamu yararına feda etmesi beklenmemelidir⁹⁶.

Burada son olarak, kamu görevlisinin görevi dolayısıyla edindiği bilgileri çözüm bulabilmek için meslektaşları ile paylaşması (örneğin hekimlerin hastaları ile ilgili gizli bilgileri kendi aralarında tartışmaları⁹⁷ ya da Cumhuriyet Savcısının yürüttüğü soruşturma ile alakalı diğer savcılarla görüşmesi) veya bu bilgileri aile fertleri (örneğin akşam eşine anlatması) paylaşması halinde eylemin suç teşkil edip etmeyeceğinin de değerlendirilmesi gerekir.

Kanaatimizce yukarıdaki örnekte sırrın açıklandığı hekim veya Cumhuriyet Savcısı konu hakkında önceden bilgi sahibi ise ya da görevleri dolayısıyla bu kişilerin de bu olaylarla muhatap olma ihtimali varsa veyahut açıklama gizliliği tehlikeye düşürmeden yapılmışsa inceleme konusu suç oluşmayacaktır. Aynı şekilde kamu görevlisinin gizli bilgileri eşine ya da yakınlarına “maruz kalacağı bir tehlikeden kurtulmak için” açıklamışsa, bu durumda zorunluluk halinden bahsedilebilecektir⁹⁸.

vuşturmaya yer olmadığına karar verdiği anlaşılmaktadır. Somut olayda, yakınının şikayetinin içeriğine uygun olarak tarafların ve varsa tanıkların ifadelerine başvurulması, boşanma davasına ilişkin dosyanın getirtilip incelenmesi gerektiğinde onaylı örneğinin alınması, şüphelinin tanıklığının, C.Y.Y.'nin 46. maddesi kapsamında bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi, bu kapsamda ise mesleki tanıklığın koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması ve toplanan kanıtların durumuna göre kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının açılmasına karar verilmesi gerekmektedir.” Yarg. 4. CD.’nin 29.04.2009 tarih ve 21/8119 sayılı kararı, karar için bkz. Yaşar-Gökcan-Artuç, s.7917, 7918.

⁹⁵ Erman-Özek, s.150. Bu konuda bkz. Donay, s.136 vd.

⁹⁶ Erman-Özek, s.150; Donay, s.110.

⁹⁷ Aynı şekilde profesör olan hekimin gizli bilgi içeren konu hakkında asistanlarına açıklamada bulunmasının suç teşkil etmeyeceği ile ilgili olarak bkz. Okay, s.242.

⁹⁸ Donay, s.109-110.

7- Suçun Özel Görünüş Şekilleri

a- Teşebbüs

Bu suç, açıklamanın yapıldığı, sırrın yayınlandığı veya başkalarının sırra ulaşmasını kolaylaştırıcı hareketlerin yapıldığı anda tamamlanmış olacağından ve failin bu hareketi sonucunda, failin mensubu olduğu kamu kuruluşunun bir zarar görmüş olması ve failin kendisine veya başkasına herhangi bir menfaat sağlaması aranmadığından, açıklama yapılırken sırrın açıklanacağı sırada failin engellenmesi durumunda teşebbüsün söz konusu olacağı belirtilmelidir⁹⁹. Aynı şekilde kamu görevlisi tarafından gizli kalması gereken bilgileri içeren mektubun muhatabına ulaşmadan ele geçirilmesi halinde de teşebbüsün olduğu kabul edilmelidir¹⁰⁰. Kamu görevlisinin görevi nedeniyle öğrendiği gıda kontrolü yapılacağına ilişkin bilgiyi esnafa telefonla bildirirken arıza nedeniyle karşı tarafın konuşmayı anlayamaması veya bir öğretmenin komisyon tarafından hazırlanan sınav sorularını içeren kağıdı öğrenciye verirken yakalanması gibi durumlarda teşebbüsten söz edilecektir¹⁰¹.

Bununla birlikte gizli bilgileri açıklayacağını belirterek basın mensuplarını davet eden kamu görevlisinin başka bir suç dolayısıyla gözaltına alınmasının ardından açıklama yapamaması durumunda kanaatimizce henüz icra hareketleri başlamadığı için teşebbüsten söz edilemeyecek, eylemin hazırlık hareketi olarak nitelendirilmesi gerekecektir¹⁰².

Suçun oluşabilmesi için sırrın tamamının açıklanması gerekmediği için, sırrın kısmen açıklanması durumunda da suç tamamlanmış olacaktır. Bu durumda teşebbüsten söz etmek mümkün değildir.

b- İştirak

Bu suçun faili sadece kamu görevlileri olabilir. Bu nedenle TCK'nun 258 inci maddesinde özü suç yer almaktadır.

İştirak bakımından üzerinde durulması gereken en önemli husus, kendisine sır açıklanan veya failin sağladığı kolaylık nedeniyle sırrı öğrenen kişinin suça iştirakinin nasıl olacaktır. TCK'nun 258 inci maddesi sırrı öğrene-

⁹⁹ Erman-Özek, s.149; Malkoç-Güler, s.1654.

¹⁰⁰ Erem, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s.1355-1356.

¹⁰¹ Evliyaoğlu, s.456.

¹⁰² Bkz. Erem, Memuriyet Sırlarını İfşa, s.144.

ni ayrıca cezalandırmadığı için, bu kişinin sırf gizli bir bilgiyi elde etmiş olması sorumlu tutulması sonucunu doğurmaz meğer ki bu kişi kamu görevlisini azmettirmiş ya da kamu görevlisine yardım etmiş olsun.

Ancak doktrinde sadece sırrı öğrenmenin bunun açıklanmasına iştirak edilmiş sayılması için yeterli olduğu görüşü de mevcuttur¹⁰³. Kanaatimizce kanunda sırrı öğrenen kimse ayrıca cezalandırılmadığı için, sırf gizli bir bilgiyi öğrenmiş olması dolayısıyla bu kişinin suça iştirak etmiş sayılması gerekmez. Örneğin, bir konferansta konuşmacı olan kamu görevlisi görevi nedeniyle öğrendiği sırrı açıkladığında, dinleyicilerin bu sırrı duymuş olmaları tek başına sorumluluklarını doğurmayacaktır.

c- İçtima

Göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu, 5237 sayılı TCK'nun 257 nci maddesinde yer alan görevi kötüye kullanma suçunun özel bir şeklidir. Bu nedenle göreve ilişkin sırrın açıklanması suçunun oluştuğu durumlarda failin ayrıca görevi kötüye kullanma suçundan cezalandırılması mümkün değildir. Diğer bir ifade ile görevi kötüye kullanma suçu genel, tamamlayıcı ve tali hüküm niteliği taşımaktadır.

Kamu görevlisinin açıkladığı gizli bilgilerin içeriğinin birden fazla kişiye ait olması durumunda tek bir suçtan söz edilecektir. Bununla birlikte gizli bilgilerin aynı suç işleme kararı ile değişik zamanlarda açıklanmış olması durumunda, zincirleme suç hükümleri uyarınca fail tek bir suçtan cezalandırılacak ancak ceza 43 üncü maddenin 1 inci fıkrasına göre arttırılacaktır.

Kamu görevlisinin gizli kalması gereken aynı bilgiyi farklı zamanlarda farklı kişilere açıklaması durumunda da yine tek suç oluşacaktır. Bu durumda da zincirleme suç hükümlerine göre verilecek cezanın arttırılması gerektiği kanaatindeyiz. Ancak burada ifade etmeliyiz ki, sırrın açıklanmasının ardından bu bilgiler kamuoyu tarafından öğrenilmiş diğer bir ifade ile aleniyet kazanmış ise, artık bu bilgiler sır niteliğini kaybettiği için¹⁰⁴, bu bilgilerin ilk açıklamayı yapan ya da üçüncü kişiler tarafından yeniden açıklanmasının suç teşkil etmeyeceği kanaatindeyiz.

Failin gizli kalması gereken bilgileri birden fazla kişinin bilgisine aynı anda sunması durumunda da yine ortada tek bir suçtan söz edilecektir. Bu-

¹⁰³ Bu konuda bkz. **Erman-Özek**, s.151.

¹⁰⁴ **Özgenç**, s.290.

nunla birlikte açıklanan bilgilerin birden fazla kişinin özel hayatını ihlal etmesi durumunda, 43 üncü maddenin 2 nci fıkrası uyarınca aynı neviden fikri içtima uyarınca verilecek ceza artırılacaktır.

İnceleme konusu suç tipi seçimlik hareketli olduğu için, failin maddede belirtilen fiillerden herhangi birini yapması yeterlidir. Bununla birlikte seçimlik hareketlerden birden fazlasının yapılması durumunda yine ortada tek bir suç söz konusu olacaktır. Bu husus sadece cezanın tayini aşamasında dikkate alınmalıdır (m.61).

İnceleme konusu suç, diğer sırrın açıklanması suçlarına göre genel ve tamamlayıcı bir hükümdür¹⁰⁵. Bu itibarla açıklama sırrın niteliğine göre, cezanın daha hafif ya da daha ağır olduğuna bakılmaksızın, özel hükümlere göre cezalandırılmalıdır.

Açıklanan sır, ticari sır, mesleki sır veya bankacılık sırrı niteliğindeyse TCK'nun 239 uncu maddesinde yer alan suçtan dolayı fail sorumlu tutulmalıdır.

Aynı şekilde kamu görevlisinin yapmış olduğu eylem TCK'nun 258 inci maddesinin yanı sıra ayrıca TCK'nun 132-137 nci maddelerinde yer alan özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarını oluşturduğu takdirde, kamu görevlisi 132-137 nci maddeler çerçevesinde cezalandırılacaktır.

Suçun konusunun devlet sırrı olması durumunda failin TCK'nun 326 vd. maddelerine göre cezalandırılması gerekecektir.

TCK'nun 330 uncu maddesinde, *“(1) Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri siyasal veya askerî casusluk maksadıyla açıklayan kimseye müebbet hapis cezası verilir.*

(2) Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeyle karşı karşıya bırakmış ise, faile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir” denilmektedir. Buna göre suçun konusunun devlet sırrı olması ve kamu görevlisinin bunu “siyasal veya askeri casusluk maksadıyla” açıklaması durumunda TCK'nun 330 uncu maddesine göre sorumluluğu yoluna gidilecektir. Buna karşılık kamu görevlisinin eylemi “siyasal veya askeri casusluk maksadıyla” gerçekleştirmemesi halinde TCK'nun 258 inci maddesinden söz edilebilecektir.

¹⁰⁵ Erem, Memuriyet Sırlarını İfşa, s.141; Erman-Özek, s.151.

Kamu görevlisinin sırrın açıklanması için menfaat temin etmesi ya da bu konuda anlaşmaya varması halinde, hem TCK'nun 252 nci maddesinde yer alan rüşvet, hem de 258 inci maddede yer alan göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu oluşacaktır¹⁰⁶. Kamu görevlisinin menfaati elde etmiş olmasına rağmen sırrı açıklamaması durumunda ise, sadece rüşvet suçundan bahsedilebilecektir.

8- Soruşturma ve Kovuşturma Usulü

TCK'nun 258 inci maddesinin yasakladığı eylem görev suçu olduğundan, fail hakkında soruşturma 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri gereğince yürütülmelidir.

Alman Ceza Kanununun 353b maddesinde, söz konusu suçun soruşturma ve kovuşturulması izne tabi tutulmuştur. Maddede izin vermeye yetkili mercii sırrın açıklanması ile menfaati ihlal edilen kamu otoritesi olarak gösterilmiş olup, bunlar yasama organının başkanı, federal makam veya en yüksek eyalet makamı olarak belirtilmiştir.

Görevli mahkeme kural olarak asliye ceza mahkemesidir. Ancak failin sıfatı dolayısıyla görevli mahkeme farklılık gösterebilecektir. Örneğin avukatın göreve ilişkin sırrını açıklaması durumunda ağır ceza mahkemesi görevli olacaktır.

9- Yaptırım

Suçun yaptırımını bir yıldan dört yıla kadar haptir. Mahkeme tarafından fail hakkında kısa süreli hapis cezasına hükmedildiğinde, hapis cezasının adli para cezasına dönüştürülmesi mümkündür (TCK m.50/1-a).

Bunun yanında, inceleme konusu suç yönünden, diğer şartları da oluşmak kaydıyla, mahkeme tarafından hükmün açıklanmasının ertelenmesi (CMK m.231) ya da hapis cezasının ertelenmesi (TCK m.51) de yargılama sonunda değerlendirilmelidir.

Bu suç yönünden sekiz yıllık dava zamanaşımı süresi söz konusu olup, kamu görevlisi için soruşturma izni verilmesi dava zamanaşımını durduran sebep olarak karşımıza çıkmaktadır.

¹⁰⁶ **Erem**, Memuriyet Sırlarını İfşa, s.141; **Erman-Özek**, s.151; **Evlıyaoğlu**, s.456.

SONUÇ

5237 sayılı TCK'nun 258 inci maddesinde yer alan göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu genel, tamamlayıcı bir hükümdür. Bu itibarla TCK'da ya da özel kanunlarda sırrın açıklanmasına dair özel düzenleme bulunması halinde öncelikle bu hükümlerin uygulanması gerekecektir.

Suç tipi seçimlik hareketlidir. Kanunda yeknesaklığın sağlanabilmesi adına “aşağılama” yerine “ifşa” teriminin kullanılması daha yerinde olacaktır. Bunun yanında seçimlik hareketlerden “yayınlama” açıklamanın bir türü olduğu için, madde metninde yayınlama terimine yer verilirse dahi herhangi bir boşluk oluşmayacaktır.

Suçun oluşabilmesi için kamu görevlisinin sırrı “görevi nedeniyle” öğrenmiş olması gerekmektedir. Bu nedenle kamu görevlisi görevi dışında ya da görevini kötüye kullanarak sırrı öğrenmiş ve açıklamışsa TCK'nun 258 inci maddesinin oluşmayacağı kanaatindeyiz. Söz konusu boşluğun giderilmesi adına maddede “görevi nedeniyle kendisine verilen veya sair sebeplerle bilgi edindiği” şeklinde bir değişiklik yapılmasının yerinde olacağını düşünmekteyiz.

Bu suç sadece kasten işlenebilir. Ancak özellikle korunan hukuki yarar dikkate alındığında suçun taksirli şeklinin de daha az cezayı gerektiren bir eylem olarak yaptırım altına alınması gerektiği kanaatindeyiz.

İnceleme konusu suç özgü suçtur. Fail sadece kamu görevlisi olabilir. Sivil kişiler azmettiren veya yardım eden olarak cezalandırılabilirler. Kanaatimizce sivil kişilerin haksız olarak elde ettiği gizli bilgileri ifşa etmelerinin de yaptırım altına alınması yerinde olacaktır. Örneğin kamu görevlisini ziyarete gelen kişinin masada yer alan ve kamu görevlisinin çalıştığı gizli belgeyi görüp bunu üçüncü kişilerle paylaşması gibi.

KAYNAKÇA

Akbulut, Berrin, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu (TCK m.235), Ceza Hukuku Dergisi, 2009/9.

Arslan, Çetin, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, 3. Baskı, Ankara 2012.

Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Ankara 2013.

Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Ankara 2013.

Çağlayan, M. Muhtar, En Son Değişiklikleri ile Birlikte Gerekçeli Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Genişletilmiş 3. Baskı, 2.Cilt, Ankara (tarihsiz).

Çetin, Erol, Açıklamalı-İçtihatlı Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanma Usulü ve Memur Suçları, 2. Baskı, Ankara 2003.

Donay, Süheyl, Meslek Sırrının Açıklanması Suçu, İstanbul, 1978.

Erem, Faruk- Toroslu, Nevzat, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8.Baskı, Ankara 2000.

Erem, Faruk, Memuriyet Sırlarını İfşa, Adalet Dergisi, C:50/2, 1959.

Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, C:II, Ankara 1993.

Erman, Sahir-Özek, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1992.

Evlıyaoğlu, Erkal, Örneklerle Açıklamalı, Karşılaştırmalı ve İçtihatlı Memurlarla İlgili Suçlar, İstanbul 2001.

Gökçan, Hasan Tahsin, Görevi Kötüye Kullanma, Zimmet, Banka Zimmeti, İrtikap, Rüşvet Suçları ve Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, (5237 sayılı TCK m.247-266), Ankara 2008.

Gözübüyük, Abdullah Pulat, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunları ile Mukayeseli Türk Ceza Kanunu, Cilt 2, (Hususi Kısım), 5. Baskı, İstanbul (tarihsiz).

Hafizoğulları, Zeki-Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı:2010/1.

Kara, Şinasi, Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Cürümler ve Memurlar Hakkında Yargılanma Usulleri, (Tarihsiz).

Kıyak, Fahrettin-Çağlayan, M.Muhtar-Şenel, Cebbar, Devlet İdaresi Aleyhine Cürümler ve Memurin Muhakemat Kanunu, Ankara, 1960.

Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2013.

Majno, Ceza Kanunu Şerhi. Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, Cilt:II, Ankara 1978.

Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu. Özel Hükümler, Cilt: II, Ankara 1996.

Okay, Sadık, Meslek Sırrını İfşa, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:1-4, 1953.

Özgenç, İzzet, Devlet Sırrı ve Ceza Hukuku, in: Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi (26 Mayıs 2010-4 Haziran 2010), Cilt: I, İstanbul 2013.

Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 5. Cilt, Madde 197-251, 2. Baskı, Ankara 2014.

Yenisey, Feridun-Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), İstanbul 2009.